УДК 378.035+316.6-057.87
DOI: 10.24144/2524-0609.2024.55.116-121

Товканець Оксана Сергіївна
доктор педагогічних наук, професор
кафедра загальної педагогіки і педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна
oksana.tovkanets@uzhnu.edu.ua
http://orcid.org/0000-0003-4438-0167

Козубовський Максим Ростиславович
аспірант кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна
kozub@hotmail.com
http://orcid.org/0009-0003-4318-7389

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Анотація. Мета статті: обгрунтувати теоретичні засади застосування здоров'язберігаючих технологій у початковій школі. Методи дослідження: аналіз наукової та методичної літератури з метою виявлення стану досліджень в українській педагогічній науці та особливостей здоров'язберігаючих компетентностей учнів молодшого шкільного віку; систематизація для компонування груп принципів і завдань здоров'язберігаючих технологій; узагальнення для формулювання висновків; прогностичний для визначення перспектив розвитку здоров'язберігаючих технологій у початковій школі. Обґрунтовано теоретичні засади розвитку здоров'язберігаючих технологій у початковій школі. Систематизовано принципи застосування здоров'язберігаючих технологій: принцип мотиваційного забезпечення освітнього процесу, принцип співробітництва, принцип індивідуалізації та диференціації, принцип комфортності, принцип свідомості та активності, принцип удосконалення життєвих навичок, принцип наступності та неперервності. Акцентовано увагу на засобах реалізації завдань щодо використання здоров'язберігаючих технологій у початковій школі: рухова спрямованість, оздоровчі сили природи, гігієнічні умови. Визначено функції здоров'язберігаючих технологій у початковій школі: формуюча, інформативно-комунікативна, діагностична, адаптивна, рефлексивна, інтегративна.

Ключові слова: здоров'язберігаючі технології, початкова щкола, принципи застосування, засоби реалізації завдань.

Вступ. Конституцією України визначено право на здоров'я як одне з головних громадянських прав, а захист життя людини – як обов'язок української держави. Заклади освіти як державні установи покликані опікуватися проблемами дитинства та надавати соціально-психологічну і реабілітаційну допомогу дітям, тим самим удосконалюючи впровадження і забезпечення прав дітей, чітко визначених у ратифікованій Україною Конвенції ООН про права дитини. У законі України «Про повну загальну середню освіту» (2020) однією з важливих компетентностей визначено здоров'язбережувальну. Зокрема підкреслено, що завданням загальної середньої освіти є: виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів [5].

В Державному стандарті початкової освіти (2018) [4] та Концепції Нової української школи (2018) [7] визначено завдання здоров'язбережувальної освітньої галузі у початковій школі. Зокрема, це формування у школярів стійких переконань щодо цінності життя, здоров'я і безпеки для себе і тих, хто їх оточує; виховання дбайливого та усвідомленого ставлення до власного здоров'я; розвиток потреби самопізнання та самовдосконалення; формування в учнів сталої мотивації до здорового способу життя; формування свідомого прагнення дотримуватися безпечної, здорової та етичної поведінки для поліпшення добробуту; розвиток уміння ухвалювати рішення в повсякденних ситуаціях з користю для безпеки та здоров'я; формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я; створення сприятливого безпечного та здорового середовища в школі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, невирішеної раніше частини загальної проблеми. В наукових дослідженнях проблема розвитку здоров'язберігаючих технологій у початковій школі розглядалася в контексті моделювання здоров'язбережувального середовища закладу загальної середньої освіти [2] та організації здоров'язберігаючого середовища молодшого школяра [13]. Т.Андрющенко визначає сутність здоров'язбережувальної компетентності «суб'єктивну категорію, що передбачає свідоме прагнення особистості до здорового способу життя, наявність сукупності знань про здоров'я та чинники його збереження, сформованість здоров'язбережувальних життєвих навичок і здатність до їх адекватного використання у відповідних життєвих ситуаціях» [1, с.321]. Т.Андрющенко [1], М.Кобан та Ю.Лимар [6], А.Міненок та С.Ігнатенко [10], та інші розглядають формування здорового способу життя учнів як систематичну роботу педагогів щодо формування знань про здоров'я, здоровий спосіб життя, безпечну поведінку, зв'язок організму з

© Товканець О. С., Козубовський М. Р.
Creative Commons Attribution NonCommercial ShareAlike License (CC BY-NC-SA 4.0)

навколишнім природним, техногенним і соціальним середовищем [2]. Підкреслюється значна роль мотивації учнів щодо бережливого ставлення до власного здоров'я та вдосконалення фізичних можливостей; виховання в учнів потреби в здоров'ї, яке є важливою життєвою цінністю, та усвідомленого прагнення до здорового способу життя [9].

Водночас актуальним на сьогодні є визначення теоретичних засад розвитку і застосування здоров'язберігаючих технологій у початковій школі

Мета статті: обґрунтувати теоретичні засади застосування здоров'язберігаючих технологій у початковій школі. **Методи наукового пошуку:** аналіз наукової та методичної літератури з метою виявлення стану досліджень в українській педагогічній науці та особливостей здоров'язберігаючих компетентностей учнів молодшого шкільного віку; систематизація для компонування груп принципів і завдань здоров'язберігаючих технологій; узагальнення для формулювання висновків; прогностичний для визначення перспектив розвитку здоров'язберігаючих технологій у початковій школі.

Виклад основного матеріалу. Теоретичні основи – це структура або система ідей, які використовуються для керівництва процесом дослідження і допомагають організувати та визначити ключові поняття, які вивчаються. В контексті нашої теми насамперед визначимо сутність здоров'язбережувальних технологій, які полягають у комплексній оцінці умов виховання і навчання, що дозволяють зберігати наявний стан учнів, формувати більш високий рівень їхнього здоров'я, навичок здорового способу життя, здійснювати моніторинг показників індивідуального розвитку, прогнозувати можливі зміни здоров'я і проводити відповідні психолого-педагогічні, корегувальні, реабілітаційні заходи з метою забезпечення успішності навчальної діяльності та її мінімальної фізіологічної «вартості», поліпшення якості життя суб'єктів освітнього середовища [11].

На основі нормативно-правових джерел [4; 5; 7] та результатів наукових досліджень [6; 8; 10] визначимо мету здоров'язбережувальних освітніх технологій, суть якої полягає у забезпеченні учням можливості збереження здоров'я за період навчання в школі, формування у них необхідних знань, вмінь та навичок здорового способу життя, навчання використовувати отримані знання в повсякденному житті. Обов'язковий елемент всіх здоров'язбережувальних освітніх технологій – регулярна експрес-діагностика стану здоров'я учнів і відстеження основних параметрів розвитку їх організму в динаміці (початок-кінець навчального року), що дозволяє зробити відповідні висновки про стан здоров'я учнів і його зміну.

Зазначимо, що ключовими компетентностями, які сприяють здоров'ю та якими повинні володіти учні початкової школи, є наступні: навички раціонального харчування; навички рухової активності та загартування; санітарно-гігієнічні навички; навички організації режиму праці та відпочинку; навички самоконтролю; навички мотивації успіху та тренування волі; навички управління стресами; навички ефективного спілкування; навички попередження конфліктів; навички співчуття (емпатії); навички поведінки в умовах тиску; навички співробітництва; навички самоусвідомлення та самооцінки; визначення життєвих цілей і програм; аналіз проблем прийняття рішень тощо [8].

На основі аналізу наукової літератури [3; 8; 10] можемо визначити, що поняття «здоров'я» інтегрує такі складові: фізичну, соціальну, інтелектуальну, психічну і духовну (рис.1).

Рис.1. Складові здоров'я як стану благополуччя

Вказана характеристика компонентів здоров'я відображає багатовимірність взаємозв'язків різних проявів функціонування організму та характеризує різноманітність життєдіяльності людини. Саме врахування даних взаємозв'язків, факторів впливу середовища і спадковості, індивідуальних особливостей розвитку людини має бути фундаментом формування дбайливого ставлення до здоров'я та мотивації до здорового способу життя на етапі шкільної початкової освіти та здоров'язберігаючої поведінки, що пов'язане з поняттям «здоровий спосіб життя». Термін «спосіб життя» розуміємо як охоплення усіх суттєвих сфер діяльності людей: праці, побуту, форм соціальної організації, видів проведення дозвілля, участі у політичному і громадському житті, форм задоволення матеріальних і духовних потреб тощо [2; 9].

Зазначимо, що у молодшому шкільному віці акцент переноситься із предмета на людину, завдяки чому дорослий і його дії стають для дитини зразком не лише об'єктивно, а й суб'єктивно. Чутливість школяра стосовно поведінки та дій дорослого настільки велика, що на його вплив є відгук. Тому будь-яка системна педагогічна робота має прояв у характеристиках розвитку дитини – її поведінці, емоційному ставленні до навколишнього світу, рівні сформованих здібностей.

Зазначене вище дозволяє визначити основні *завдання* застосування здоров'язберігаючих компетентностей у початковій школі, а саме: формування у школярів мотивації до здорового способу життя; формування системи знань про здоров'я та чинники його збереження; формування життєвих навичок, що сприяють збереженню фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я; створення умов для реалізації знань, умінь і навичок здоров'язбереження, ціннісного ставлення до власного здоров'я.

На основі аналізу наукових джерел [2; 8; 11] визначимо принципи застосування здоров'язберігаючих технологій у початковій школі (табл.1).

Таблиця 1

Принципи застосування здоров'язберігаючих технологій у початковій школі

Назва принципу	**Сутність принципу**
Принцип мотиваційного забезпечення освітнього процесу	формування позитивного ставлення дітей до збереження здоров'я через опору на сприйняття здоров'я як особистісної життєвої цінності, природну допитливість, емоційність, інтелектуальний потенціал дитини, його самооцінку. Збалансування системи цінностей, інтересів, прагнень дитини
Принцип співробітництва	забезпечення відкритого, довірливого ставлення педагогів до дітей, створення сприятливої психологічної атмосфери партнерської взаємодії як моделі здоров'язберігаючої поведінки. Перевага активних методів навчання, які уможливлюють набуття дітьми досвіду здорового способу життя, відчуття позитивного впливу на самопочуття чинників збереження здоров'я, залучення школярів і дорослих до активізації і закріплення життєвих навичок в особистісній, організаційній і предметно-просторовій площинах розвивального здоров'язбережувального середовища закладу освіти
Принцип індивідуалізації та диференціації	врахування індивідуальних, психологічних особливостей дитини з метою організації процесу формування здоров'язберігаючої компетентності у дітей молодшого шкільного віку; врахування вихідних рівнів сформованості здоров'язберігаючої компетентності у дітей молодшого шкільного віку, вибір ними завдань за інтересами і можливостями з метою забезпечення максимальної ефективності під час формування здоров'язберігаючих життєвих навичок.
Принцип комфортності	забезпечує стимулювання і підтримку самостійних, свідомих проявів здоров'язберігаючих життєвих навичок, створення «ситуації успіху», формування образу «Я − здоровий» на основі уявлень про фізичну, психічну, духовну і соціальну складові здоров'я, позитивного ставлення до себе; оптимальне співвідношення активної діяльності і відпочинку, регламентованого та вільного часу.
Принцип свідомості та активності	збалансованість змісту і форм подання інформації щодо збереження здоров'я та життєвого досвіду школярів, збагачення досвіду здорового способу життя дітей через активне відкриття, усвідомлення, засвоєння його правил
Принцип удосконалення життєвих навичок	розгортання і збагачення здоров'язберігаючого змісту різних видів діяльності дитини (ігрової, рухової, природничої, предметної, образотворчої, музичної, театральної, літературної, мовленнєвої, соціокультурної та ін.) з метою закріплення і вдосконалення життєвих навичок, що сприяють збереженню фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я.
Принцип наступності та неперервності	врахування вікових особливостей дітей, безперервний розвиток змістового аспекту здоров'язберігаючої компетентності через поступове ускладнення та урізноманітнення змісту здоров'язберігаючих життєвих навичок.

О.Ващенко [3], здійснюючи аналіз класифікацій існуючих здоров'язбережувальних технологій, виокремлює певні їх типи:

– *здоров'язбережувальні* – створюють безпечні умови для перебування, навчання та праці в школі та ті, що вирішують завдання раціональної організації освітнього процесу;

– *оздоровчі* – спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров'я учнів, підвищення потенціалу здоров'я: фізична підготовка, фізіотерапія, аромотерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, музична терапія;

– *технології навчання здоров'ю* –навчання гігієни, формування життєвих навичок (керування емоціями, вирішення конфліктів тощо), профілактика травматизму та зловживання психоактивними речовинами, статеве виховання;

– *виховання культури здоров'я* – виховання в учнів особистісних якостей, які сприяють збереженню та зміцненню здоров'я, формуванню уявлень про здоров'я як цінність, посиленню мотивації на ведення здорового способу життя, підвищенню відповідальності за особисте здоров'я, здоров'я родини тощо.

Важливими у контексті застосування здоров'язберігаючих технологій є засоби реалізації завдань використання здоров'язберігаючих технологій у

початковій школі:

1. *Рухова спрямованість*, до якої належать фізичні вправи, фізкультхвилинки і рухливі перерви, емоційні розрядки і «хвилинки спокою», гімнастика (оздоровча, пальчикова, коригуюча, дихальна, для профілактики простудних захворювань, для бадьорості), лікувальна фізкультура, рухливі ігри, спеціально організована рухова активність дитини (заняття оздоровчою фізкультурою, своєчасний розвиток основ рухових навичок), масаж, самомасаж, психогімнастика, тренінги та інше [6].

2. *Оздоровчі сили природи*, використання яких передбачає проведення занять на свіжому повітрі, що сприяє активізації біологічних процесів, підвищує загальну працездатність організму, сповільнює процес стомлення тощо [12].

3. *Гігієнічні умови,* до яких належать: виконання санітарно-гігієнічних вимог, регламентованих санітарними правилами і нормами; правил особистої та загальної гігієни; провітрювання і вологе прибирання приміщень тощо [8].

Базовим компонентом застосування теоретичних засад здоров'язберігаючих технологій є функції:

– формуюча (біологічні й соціальні закономірності становлення особистості);

– інформативно-комунікативна (отримання інформації щодо дбайливого ставлення до власного здоров'я);

– діагностична (моніторинг розвитку учнів на основі прогностичного контролю, оцінка дій педагога);

– адаптивна (забезпечує адаптацію суб'єктів освітнього процесу до соціально-значимої діяльності);

– рефлексивна (переосмислення попереднього особистісного досвіду, збереження і примноження здоров'я);

– інтегративна (об'єднання досвіду, різних наукових концепцій і систем виховання, що спрямовані на збереження здоров'я підростаючого покоління) [8].

Практична реалізація здоров'язберігаючих технологій в роботі з молодшими школярами може здійснюватися як індивідуальна та групова робота. Наприклад, формою групової роботи може бути інтерактивна діяльність із молодшими школярами, що складається з декількох груп: група «Режим дня», група «Дружні пари», група «Смачне і поживне харчування», «Активний відпочинок», «Природне середовище». Можливий варіант, коли кожна група має окремі завдання, презентуючи їх для всіх після завершення виконання.

Застосування здоров'язберігаючих технологій у навчальному процесі початкової школи дозволяє учням успішніше адаптуватися в освітньому та соціальному просторі, розкрити свої творчі здібності, а вчителю ефективно проводити профілактику асоціальної поведінки, активніше залучати батьків школярів до роботи зі зміцнення та збереження здоров'я дітей.

Висновки. Здоров'я – це найбільша цінність, основа самореалізації і головна умова виконання людьми їхніх соціальних і біологічних функцій. Здоров'язберігаюча поведінка і мислення закладаються в школі. Освітній процес, що має здоров'язберігаючу спрямованість, передбачає використання профілактичних програм, проведення заходів щодо просвітництва учнів, забезпечення гігієнічних умов навчання тощо. Діти в школі повинні отримувати знання, які будуть потрібні їм в подальшому житті. А досягнення цієї мети неможливе без здоров'язберігаючих технологій, що є сукупністю методів і прийомів організації навчального процесу без шкоди для здоров'я вчителів та учнів. Учителю важливо тісно взаємодіяти зі школярами, їхніми батьками, планувати свою діяльність з урахуванням пріоритетів зміцнення та збереження здоров'я учасників освітнього процесу. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вивченні діагностики здоров'язберігаючих технологій на основі моніторингу розвитку школярів з метою порівняння спрямованості дій та зусиль вчителя щодо природніх можливостей дитини.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.
Фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.
Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.
Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї роботи.

Список використаної літератури

1. Андрющенко Т. К. Формування здоров'язбережувальної компетентності як соціальнопедагогічна проблема. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2012. №7. С.123–127.
2. Бережна Т. Моделювання здоров'язбережувального середовища загальноосвітнього навчального закладу: обґрунтування структури і критеріїв. *Рідна школа.* 2016. №1. С.37–42.
3. Ващенко О. Організація здоров'язберігаючої діяльності початкової школи. *Початкова освіта.* 2005. №46 (334). С.2–4.
4. Державний стандарт початкової освіти. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/87-2018-%D0%BF#Text
5. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text
6. Кобан М.Ю., Лимар Ю.М. Педагогічні умови формування здоров'язбережувальної компетентності молодших школярів. *Інноваційна педагогіка :* зб. наук. праць. Одеса, 2019. Вип.12. С.41–44.
7. Концепція Нової української школи. URL: http://mon.gov.ua/activity/ education/zagalna-serednya/ ua-sch2016/konczepcziya.html
8. Маркіна І.В. Здоров'язберігаючі технології як умова успішного розвитку молодших школярів. Полтава: ПНПУ, 2017. 408 с.
9. Мешко Г. Формування здоров'язбережувального освітнього середовища як аспект діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу. *Науковий вісник Ужгородського Університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота».* 2017. Вип. 1 (40). С.157–161.
10. Міненок А.О., Ігнатенко С.А. Формування медико-валеологічної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в умовах здоров'язбережувальної парадигми сучасного освітнього середовища. *Здоров'язбережувальний контент*

життєдіяльного середовища особистості: монографія. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2020. С.149–175.

11. Міцкевич Н.І. Здоров'язберігаючі технології навчання і виховання. https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2b48b7dc-8b74-4b7a-bed2-288278d18d7b/content

12. Сливка Л. Організація здоров'язберігаючого середовища молодшого школяра: теоретичні й практичні аспекти. *Гірська школа українських Карпат*. 2014. №11. С.44−47.

References

1. Andriushchenko, T.K. (2012). Formuvannia zdoroviazberezhuvalnoi kompetentnosti yak sotsialnopedahohichna problema [Formation of health care competence as a socio-pedagogical problem]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky, 7,* 123–127. [in Ukrainian]

2. Berezhna, T. (2016). Modeliuvannia zdoroviazberezhuvalnoho seredovyshcha zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu: obgruntuvannia struktury i kryteriiv [Modeling the health-preserving environment of a general educational institution: justification of the structure and criteria]. *Ridna shkola, 1*, 37–42. [in Ukrainian]

3. Vashchenko, O. (2005). Orhanizatsiia zdoroviazberihaiuchoi diialnosti pochatkovoi shkoly [Organization of primary school health activities]. *Pochatkova osvita, 46* (334), 2–4. [in Ukrainian]

4. Derzhavnyi standart pochatkovoi osvity [State standard of primary education] (2018). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text

5. Zakon Ukrainy «Pro povnu zahalnu seredniu osvitu» [Law of Ukraine "On comprehensive general secondary education"] (2020). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text [in Ukrainian]

6. Koban, M.Iu., & Lymar, Yu.M. (2019). Pedahohichni umovy formuvannia zdoroviazberezhuvalnoi kompetentnosti molodshykh shkoliariv [Pedagogical conditions for the formation of health care competence of younger schoolchildren]. *Innovatsiina pedahohika, 12*, 41-44. [in Ukrainian]

7. Kontseptsiia Novoi ukrainskoi shkoly [Concept of the New Ukrainian School.] (2018). URL: http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch2016/konczepcziya.html [in Ukrainian]

8. Markina, I.V. (2017). Zdoroviazberihaiuchi tekhnolohii yak umova uspishnoho rozvytku molodshykh shkoliariv [Health-preserving technologies as a condition for the successful development of younger schoolchildren]. PNPU. [in Ukrainian]

9. Meshko, H. (2017.) Formuvannia zdoroviazberezhuvalnoho osvitnoho seredovyshcha yak aspekt diialnosti kerivnyka zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu [The formation of a health-preserving educational environment as an aspect of the activity of the head of a general educational institution.]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work, 1*(40), 157–161. [in Ukrainian]

10. Minenok, A.O., & Ihnatenko, S.A. (2020). *Formuvannia medyko-valeolohichnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia pochatkovoi shkoly v umovakh zdoroviazberezhuvalnoi paradyhmy suchasnoho osvitnoho seredovyshcha* [The formation of medical and valeological competence of future primary school teacher in conditions of health-preserving paradigm of modern educational environment]. Chabanenko Yu. A. [in Ukrainian]

11. Mitskevych, N.I. *Zdoroviazberihaiuchi tekhnolohii navchannia i vykhovannia* [Health-preserving technologies of education and upbringing.]. https://dspace.nuft.edu. ua/server/api/core/bitstreams/2b48b7dc-8b74-4b7a-bed2-288278d18d7b/content [in Ukrainian]

12. Slyvka, L.(2014). Orhanizatsiia zdoroviazberihaiuchoho seredovyshcha molodshoho shkoliara: teoretychni y praktychni aspekty [Organization of a health-preserving environment for a junior high school student: theoretical and practical aspects]. *Hirska shkola ukrainskykh Karpat, 11,* 44−47. [in Ukrainian]

Статус статті: Отримано: 22.08.2024 Прийнято: 25.09.2024 Опубліковано: 28.10.2024

Tovkanets Oksana
Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor
Department of General Pedagogy and Pedagogy of Higher School
State Higher Educational Institution «Uzhhorod National University»
Uzhhorod, Ukraine

Kozubovskyi Maksym
PhD Student
Department of General Pedagogy and High School Pedagogy
State University «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

THEORETICAL FOUNDATIONS OF THE USE OF HEALTH-SAVING TECHNOLOGIES IN PRIMARY SCHOOL

Abstract. The article substantiates the theoretical foundations of the development of health-saving technologies in primary school. Methods of research: analysis of scientific and methodological literature to identify the state of research in Ukrainian pedagogical science and the peculiarities of health-saving competences of primary school students; systematisation for the arrangement of groups of tasks and health-saving technologies; generalisation for the formulation of conclusions; prognostic to determine the prospects for the development of health-saving technologies in primary school. The key health-promoting competences that primary school students should have are the following: rational nutrition skills; physical activity and hardening skills; sanitary and hygiene skills; skills of organising work and rest

regimes; self-control skills; skills of motivating success and training the will; stress management skills; effective communication skills; conflict prevention skills; compassion (empathy) skills; skills of behavior under pressure; cooperation skills; skills of self-awareness and self-esteem. The principles of application of health-saving technologies in primary school are systematised: motivational support of the educational process, cooperation, individualisation and differentiation, comfort, consciousness and activity, improving life skills, continuity and continuity. Attention is paid to the means of implementing tasks related to the use of health-saving technologies in primary school: motor orientation, health-giving forces of nature, hygienic conditions. The functions of health-saving technologies in primary school are defined: formative, informative and communicative, diagnostic, adaptive, reflective, integrative. It is emphasised that the use of health-saving technologies in the educational process allows students to adapt more successfully in the educational and social space, to reveal their creative abilities, and a teacher to effectively prevent antisocial behaviour, to actively involve parents of students in the work on strengthening and preserving children's health.

Keywords: health-saving technologies, primary school, principles of application, means of implementing tasks.